لوۋنىڭ هەققىدە هىكايە

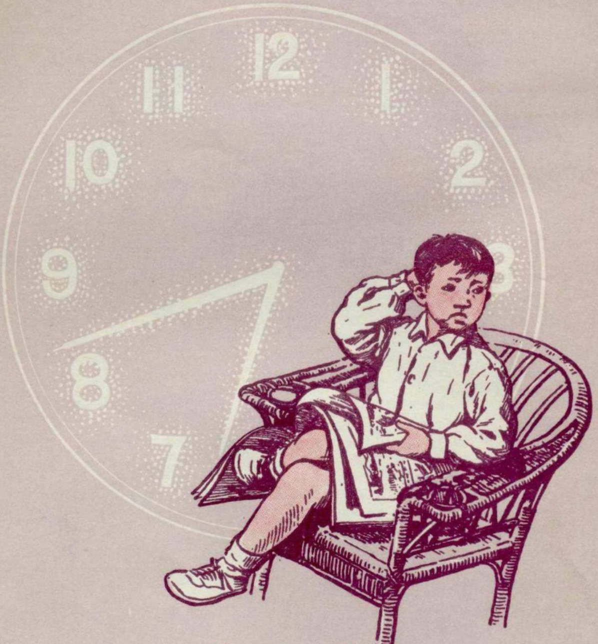

مىللەتلەر نەشرىياتى

بېيجىن

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

جاڭ تيه يى

لوۋنيڭ ھەققىدە ھكايە

مىللەتلەر نەشرياتى
بېيجىن ـ 1956

قىسقىچە مەزمۇنى

بۇ كىتاپ 3 ھىكايىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئاۋتور كىچىك دوستلارنىڭ كۈندۈلۈك تۇرمۇشتا ۋاختىنى ئىسراپ قىلىش، ئامدان ئوقۇماسلىق، شەخسى مەنپەئەتنى ئەلا بىلىش، كىچىك گۇرۇھلارنىڭ شەرىپى ئۈچۈن كۈرىشىش، باشقىلاردىن قىزغىنىش، باشقىلارغا ياردەم بەرمەسلىك ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش كامچىلىقلىرىنى ناھايىتى جانلىق ھەم رەسال قىلىپ تەسۋىرلەيدۇ؛ شۇنىڭدەك، كامچىلىق ئۆتكەزگەن كىچىك دوستلارنىڭ پىونېرلار ئوترىدى تەربىيىسى بىلەن ئۆز كامچىلىقلىرىنى تولۇق تۈزۈتۈپ، يېڭى جۇڭگونىڭ ئامدان پەرزەندىلىرىگە ئايلانغانلىقىنى كورسۇتۇپ بېرىدۇ.

بۇ كىتاپ جۇڭگو ياشلىرى نەشرىياتى تەرىپىدىن 1952 - ژىلى ئىيۇلدا نەشر قىلىنغان 1 - نەشرى 2 - باسمىسىدىن تەرجىمە قىلىندى.

本書根據中國青年出版社1952年7月第一版第二次印刷本譯出

www.uyghurkitap.com

مۇندەرىجە

كىنوغا كېتىۋېتىپ 5
لوۋشىنىڭ ھەققىدە ھېكايە 17
ئۇلار ۋە بىزلەر 37

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

كىنوغا كېتىۋېتىپ

شياۋخۇڭ رەڭلىك كىنو فىلمى — «كىچىك باغۋەن» نى كۆرۈش ئۈچۈن تىرامۋايغا ئولتۇردى.

بۇ ژىل مارتتا قويغان بۇ فىلمنى ساۋاقداشلارنىڭ ھەممىسى كۆرگەن ئىدى. لېكىن شۇچاغلاردا شياۋخۇڭ ژۇقۇملۇق زۇكام بىلەن ئاغرىغانلىقى ئۈچۈن ئانىسى ئۇنى كىنوغا ئېۋەتمەي قويغان ئىدى.

ساۋاقداشلار ھەمىشە «كىچىك باغۋەن» توغرىسىدا ھېكايە قىلىشاتتى، بۇنى ئاڭلىغان شياۋخۇڭ ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈشنى ئارزۇ قىلاتتى. ئەمما بۇ فىلمنىڭ قاياققىدۇر ئېلىپ كېتىلگەنلىكى ئۇنى بەكمۇ ئىنتىزار قىلاتتى.

بىر كۈنى — شەنبە كۈنى، يەنى تونۇگۈن گېزىتتە بىردىنلا: «كىچىك باغۋەن» يەكشەنبە كۈنى ئەتىگەن سائەت 9 دا قويۇلۇدۇ، دېگەن ئېلان چىقىپ قالدى.

شياۋخۇڭ ئەمدى ئارزۇسىغا يەتتى: بۇ نۆۋەت ئۇنىڭ ئانىسى كىنوغا بېرىشقا رۇخسەت قىلدى.

شياۋخۇڭ ئالدىرىغانلىقتىن يۈزى قىزارغان، تەرلەپ —

پىشقان ھالدا دېرىزە تېشىغا قاراپ ئورە تۇراتتى.

رەستىلەر ناھايىتى قىزىغان. ترامۋاي قوڭغۇرىغىنى سو-قۇپ، ئالدىردىماي - شاشماي بىر خىل ماڭماقتا.

—پوش، پوش.

«يەنە 3 ستانسە قالدى......» شياۋخۇڭ ئۆز ئىچىدە ھې-سابلايتتى.

ئوتتۇرا ياشلىق ئاياللاردىن بىرى شياۋخۇڭنى ئۆزىنىڭ يېنىدا بوشىغان بىر ئورۇنغا تارتتى. شياۋخۇڭ ھېلىقى ئايالغا قاراپ، كۈلۈپ قويۇپ، ناھايىتى مۇلايىملىق بىلەن بوش ئو-رۇنغا ئولتاردى- دە، ئورۇندا خۇرۇم تاشلىق بىر دەپتەرگە كوزى چۈشتى. ئۇنىڭ دادىسىنىڭمۇ شۇنداق بىر دەپتىرى بار ئىدى، لېكىن بۇ دەپتەر جىگەر رەڭ ئەمەس، ساغۇچ رەڭدە ئىدى.

— ئاچا، بۇسىزنىڭ دەپتىرىڭىزمۇ؟-دەپ سورىدى شياۋخۇڭ.

— ياق.

شياۋخۇڭ دەپتەرنى كۆتۈرۈپ ۋاقىرىدى:

— كىمنىڭ؟ بۇكىمنىڭ دەپتىرى؟

ئىگىسى چىقمىدى.

—ھېلىقى يولداشنىڭ بولسا كېرەك. ئۇ ھېلىراقتا تراm-ۋايدىن چۈشۈپ كەتتى- دېدى بىر بوۋاي.

شۇنىڭ بىلەن بىر نەچچە كىشى دېرىزىدىن تاشقىرىغا قا-

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

راپ ۋاقىرىدى:

— ھەي يولداش، نەرسىڭىز چۈشۈپ قاپتۇ!...... ھەي يول-
داش! ......

شياۋخۇڭمۇ ھىلىقى دەپتەرنى دېرىزىدىن تاشقىرىغا چىقى-
رىپ پۇلاڭلاتتى:

— تاغا، تاغا!......

ئۇنىڭ «تاغا» دەپ قىچقىرغان كىشىسى بىر قارا پاپكىنى قولتۇغىغا قىستىرغان ھالدا پىيادە كىشىلەر ماڭىدىغان يولغا چىقىپ، خۇددى بىر نەرسىنى ئويلىغاندەك، بىر ئاز توختۇۋې-
لىپ، يەنە شەرق تەرەپكە قاراپ مېڭىپ كەتتى.

بىلەت ساتقۇچى تىراموۋاي ئىشىكىنى تاقىغىلى تۇراتتى، شياۋخۇڭ:

— مەن ئىگىسىگە تاپشۇرۇپ بېرەي!- دەپ تىراموۋايدىن ئەپچىللىك بىلەن سەكرەپ چۈشتى.

تىراموۋاي ژۈرۈپ كەتتى. تىراموۋايدا بىر قانچە كۆزلەر شياۋخۇڭغا دىققەت بىلەن قاراپ ئۆتۈپ كەتتى.

شياۋخۇڭ دەپتەرنى كۆتۈرۈپ، كوچىنىڭ چېتىدە بويىنىنى سوزۇپ ئەتراپقا كۆز سالدى. كېيىن پىيادە كىشلەر ماڭى-
دىغان يولدا كېتىۋېتىپمۇ بويىنىنى سوزۇپ ئۇيان- بۇيان كۆز ژۈگۈرتتى. لېكىن ھىلىقى كىشىنى ئۇچرىتالمىدى. شەرق تەرەپكە يەنە بىر نەچچە قەدەم مېڭىپ، يەنە بويىنىنى سوزۇپ قارى-

دى. يۇنىڭدىنمۇ ئىزدىگەن كىشىسىنى كوزگە چېلىقتۇرالمىدى.

«ئىشىم يەنە خام بولۇپ قالغان ئوخشىمامدۇ!» دەپ، مې-
گىشقا ئەمدىلا تەرەددۇتلىنىپ تۇرغاندا، يەنە ئىككى خىيال
بولۇپ قالدى.

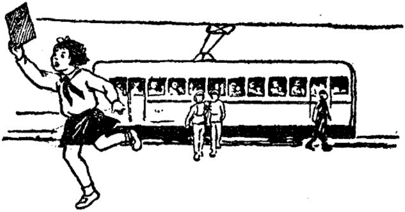

دەرۋەقە
ئۇ ئالدىرى-
ماي - تەنتە-
رىمەي ئەت-
راپقا ئامدان
كوز سالغان-
دا، ئۇدۇلدىكى كوچىدا قولتۇغىغا قارا پاپكا قىستىرغان
بىر كىشىنىڭ جەنۇپقا قاراپ بۇرۇلۇپ كېتىۋاتقىنىنى كور-
گەن بولاتتى.

قاراشتا، ئۇكىشى دەپتەرچۇشۇرۇپ قويغاندەك ئەمەس. ئۇ
ئادەم «تاغا! نەرسىڭىز چۇشۇپ قالدى!» دەپ كەينىدىن قوغ-
لاپ كېلىۋاتقان قىزىل گالستوك بىر قىزنى كوردى - دە،
ھەيران بولغان ھالدا توختىدى.

شياۋخۇڭ قولىنى ئارقىسىغا قىلىۋېلىپ، زور بىلەن دىمىنى
بېسىپ سورىدى:

— ھازىر ترامۋايدىن چۇشتىڭىزمۇ؟ يېنىڭىزنى ئاختۇرۇپ
بېقىڭ، بىرەر نەرسىڭىز چۇشۇپ قاپتىمۇ؟

ھېلىقى كىشى ئۆز يېنىنى ئاختۇرغاندىن كېيىن، ئۇيان-بۇيان قاراپ كوزىنى چىمىرلىتىپ، خۇددى تېپىشماق تېپىۋاتقان كىشىدەك ئويلۇنۇپ قالدى. كېيىن خۇددى «شەرىمنى بەردىم، سىز تېپىپ بېرىڭ» دېمەكچى بولغاندەك، شياۋخۇڭغا قارىدى.

— دەپتەر يوقاتتىڭىزمۇ؟

— دەپتەر؟ — ئۇ سول قولىدىكى پاپكىنى ئوڭ قولغا ئېلىپ، سول يانچۇغىنى ئاختۇردى. — ھە، بار ئىكەن. يوقاتماپتىمەن، مانا.

— يەنە بىر دەپتىرىڭىز بولسا كېرەك.

— ياق، بىرلا دەپتىرىم بار.

شياۋخۇڭ ئالدىراپ كەتتى ۋە:

— دېمەك، بۇ دەپتەر باشقا كىشىنىڭ ئىكەن! — دەپ دەرھال كەينىگە بۇرۇلۇپ يولغا ماڭدى.

— ھەي، قىزچاق! — ھېلىقى ئادەم بىرەر نەرسە ئېسىگە كەلگەندەك بولۇپ، تۇيۇقسىزلا شياۋخۇڭنى قىچقاردى، — مەن سىزگە «رەخمەت» ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن، سىز تېپىۋالغان نەرسە مېنىڭكى بولمىسىمۇ، سىزگە رەخمەت ئېيتىشىم كېرەك ئىدى.

★ ★ ★

شياۋخۇڭ ژۇگۇرۇپ ماگدى. لېكىن نەگە بېرىشنى ئۆزىمۇ بىلمەيتتى.

مانا، بالىلىقنىڭ دەل ئۆزى!

ئۇ كىچىك ۋاقتىدا ھەرقانداق ئىش قىلسا ھولۇقۇپ كېتەتتى، شياۋخۇڭنىڭ بۇنداق مىجەزى توغرىسىدا ئۇنىڭ مۇئەللىمى ئانىسى بىلەن بىر نەچچە قېتىم پاراڭلاشقان ئىدى. ھازىرچۇ، ھازىر شياۋخۇڭ يازلىق تەتىلنى تۈگۈتۈپ، 5 ــ سىنىپقا كۆچتى. دېمەك، ئۇ ھازىر ژۇقۇرى سىنىپ ئوقۇغۇچىسى بولۇپ قالدى، يەنى چوڭ ئادەم بولۇپ قالدى دېيىشكە ئانچە توغرى كەلمىسىمۇ، لېكىن ھېچبولمىغاندا چوڭ بالىلار قاتارىغا ئۆتۈپ قالدى.

چوڭ بالىلار بىرەر ئىشنى قىلغاندا، مەسىلەن: ناھايىتى ياخشى كىنو فىلمى كۆرۈشكە ئوخشاش ئالدىراشقا توغرى كېلىدىغان ئىشلاردىن باشقا ئىشلاردا ھولۇقۇپ كەتمەيدۇ.

ھازىر شياۋخۇڭ مۇئەللىمى چىگىنىڭ:

«شياۋخۇڭ، سېنىڭچە قانداق قىلىش توغرى؟ ئامدان ئويلاپ كۆرگىن!» دېگەن سۆزىنى ئېسىگە كەلتۈردى.

ھېمىشەم مۇنداق ئەھۋال بولاتتى: شياۋخۇڭ قانچىلىك ھولۇقسا، ئۇنىڭ مۇئەللىمى چىڭ شۇنچىلىك ئېغىر بېسىقلىق قىلاتتى، گەپ ــ سۆز قىلغاندا ئاۋازىمۇ تەمكىنلىك چىقاتتى، شۇنىڭ بىلەن، نىمە ئۈچۈندۇر شياۋخۇڭمۇ سوكۇتتە قېلىپ،

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

بالدۇرقىدەك ھولۇقۇپ كەتمەيتتى.

ئويلۇنۇش كېرەك.

نەرسىسىنى يوقاتقان ھېلىقى تاغام تىرامۋايدىن نەدە چۈشتى؟ بىلمىدىم، قىسقىسى، ئۇنى بۇ ستانسىدىن تېپىش مۇمكىن ئەمەس.

مەن بۇ دەپتەرنى مەكتەپكە تاپشۇرۇپ بېرەي......

ياق. مۇشۇ يەردىكى رايونلۇق ساقچى ئىدارىسىغا تاپشۇ- راي. كۆپ بولسا 5 مىنۇت ۋاقتىم كېتىدىكەنغۇ.

ئالدىرىماي! ئاۋۋال دەپتەرنى ۋاراقلاپ كۆرەي. نىملەر بارلىقىنى پايقاي...

دەپتەرنىڭ نۇرغۇن ۋاراقلىرىغا خەت يېزىلغان. بۇ، ھەم خىزمەت، ھەم ئۆگىنىش خاتىرىسى، دادامنىڭ دەپتىرىگە ئوخشاش ئىكەن.

......بىرمۇنچە پۇلمۇ تۇرۇپتۇ، شياۋخۇڭ پۇلنى قولىغا ئېلىپ سانىماقچى بولۇۋىدى، بىر دىنلا بىر پارچە كۆك قەغەز يەرگە چۈشۈپ كەتتى. بۇ كلۇبقا كىرىش بىلېتى ئىدى.

«قانداق كلۇبنىڭ بىلېتىدۇ؟»- ئوچۇق يېزىلمىغان، ئورنىمۇ كورسۇتۇلمىگەن. بىرژۇمۇلاق كۆك تامغىنىڭ ئىزى بار. خەتلىرىنى تونۇغىلى بولمايدۇ. بىلېتتە، ۋاقتى: بۇگۇن ئەتىگەن سائەت 10 دا، «بىر كىشىگە خاس. باشقىلارغا ئوتۇنۇپ بېرىشكە بولمايدۇ» دېگەندىن باشقا گەپ يوق.

بىر بۇرجىكىدە قەلەم بىلەن يېزىلغان «يولداش ۋاڭفىنغا» دىگەن خەت تۇرۇپتۇ.

هە، مانا ئەمدى كىمنىڭ ئىكەنلىگىنى بىلدىم!

ئەمدى، «جۇڭگو بالىلىرى» گېزىتىگە ئېلان چىقىرىپ، يولداش ۋاڭفىننى تاپالايدىغان بولدۇم. بەلكىم كۈنلەرنىڭ بىرىدە يولداش ۋاڭفىن گېزىتنى ئوقۇپ قالسا، مۇشۇيەردىكى رايونلۇق ساقچى ئىدارىسىغا كېلىپ دەپتەرنى، بىلىتىنى ئېلىپ كېتەر......

ئەمما ۋاڭفىن يولداشنىڭ بۈگۈن سائەت 10 دا مۇشۇ بىلىت بىلەن بىرەر مەجلىسكە بېرىشى كېرەك. ئېهتىمال، بۇ، مۇهىم مەجلىسدۇر!

قانداق قىلىش كېرەك؟

ۋاخت سىكۇنتلاپ، مىنۇتلاپ ئوتمەكتە.

بۇ ناهايىتى قىيىن مەسىلە بولۇپ قالدى. ئۇ، ساۋاقداشلار، ئىختىيارى پىكىر بېرىڭلار! دەپ بۇمەسىلىنى كوپچۈلۈكنىڭ ئالدىغا قويۇش، ئەنە شۇ چاغدا تۇرغۇن پىكىر ۋە چارىلار ئوتتۇرىغا چۇشۇدىغانلىغى توغرىسىدا ئويلىماقتا.

شياۋخۇڭ خۇددى ئىككى بالىنىڭ مۇنازىرىسىنى ئاڭلە-

غاندەك بولدى.

شياۋخۇڭغا تراموۋايدا دەپتەر تيپيۋال دەپ كىم ئېيتيپتۇ؟ ئەگەر ئۇ تيپيۋالمىغان بولسا......

سىنىڭچە بولسا، شياۋخۇڭ باشقىلارنىڭ مۇھىم نەرسىسىنى «مېنىڭ نىمە چاتىقىم؟ ئۆز كىلاگىچۇيىمنى (بىليارت شەكلىدە ياغاچتىن ياسالغان ئويۇن ئەسۋابى) ئويناۋېرەي!» دەپ تاشلاپ كېتىۋەسە بولارمىدى؟ بىرەر بۇزۇق ئادەمنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالسىمۇ مەيلىمىدى؟ شياۋخۇڭ ئۇنداق بىپەرۋا بالا ئەمەس! ئۇ بىر پىونېر!

نىمە — دېدى بىرىنچى بالا، — باشقا كىشىنىڭ نەرسىسىنى تاشلىۋېتىپ، ئۆز كىلاگىچۇسىنى ئوينۇسا دەمسىنا؟ ئۇنداق قىلىشقۇ توغرى ئەمەس. ئويۇندىن نىمە پەيدا چىقىدۇ؟ براق شياۋخۇڭ كىلاگىچۇ ئويناش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى كىنو كۆرۈشكە بارماقچى ئىدى. ئۇنىڭ بۇ ئامىدان فىلىمگە ئىنتىزار بولۇپ ژۇرگىنىگە خىلى ۋاخت بولدى. ئۇ ناھايىتى ياخشى فىلىم! پەقەت بىر نوۋەتلا قويۇلىدىكەن. گەپ ئەنە شۇ يەردە.

ئۇنداق بولسا قېنى ئېيتقىنا، يولداش ۋاڭ فىنىڭ مۇھىم مەجلىسكە بېرىشى زۆرۈرمۇ، شياۋخۇڭنىڭ رەڭلىك فىلىم كۆرۈشكە بېرىشى زۆرۈرمۇ؟

ئەلۋەتتە. ھەممىسى زۆرۈر. شياۋخۇڭ ساۋاقداشلىرىنى تېپىپ، ئۇلاردىن: «كىچىك باغۋەننى كۆردۈڭلەرمۇ؟» دەپ سورىغان بولسا، ساۋاقداشلار: «ھەممىز كۆردۈك!» دېگەن بولاتتى. ئەنە شۇچاغدا، شياۋخۇڭ: «ياخشى گەپ ئىكەن. ئۇنداق بولسا، سىلەرنىڭ بىر ئىشىمنى ئورۇنلاپ قويۇڭلا، بۇمۇ خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلغان ھېساپلىنىدۇ.» دەپ، دەپتەرنى ساۋاقداشلىرىغا تاپشۇرۇپ بېرىپ، ئۆزى كىنوكۆرگىلى كېتىۋەرسىمۇ بولاتتى.

ئۇنداق بولسا، شياۋخۇڭ ھەممىدىن بۇرۇن سىنى تاپسۇنمۇ......

ياق. مىنىڭ كارىم يوق. مەن ئاكام بىلەن باغچىغا بارىمەن. ساۋاقداشلار شۇنچە كۆپ تۇرسا، نىمىشكە مىنى تاپىدىكەن؛ ساۋاقداشلارنى تېپىپ، ياخشى ئېيتسا، ئۇلار ئۇنىماي قالمايدۇ.

سىنىڭ بۇ سۆزۈڭدىن، — دىدى ئىككىنچى بالا دەرھال ئۇنىڭ سۆز ئېلىپ، — «يولداشلار! بۈگۈن مەن ئوينىغىلى، رەڭلىك كىنو فىلمى كۆرگىلى بارىمەن. مىنىڭ خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىشقا چولام تەگمەيدۇ. مىنىڭ ئۈچۈن خىز-

مەت قىلىپ قويۇڭلا. سىلەر ئىشنى تاشلاپ كىنوغا ياكى ئاكاڭلا بىلەن باغچىغا كېتىپ قالماڭلا. مېنىڭ ئورنۇمدا ئىشنى پۈتتۈرۈۋېتىڭلا. ئىشنى سىلەرگە تاپشۇردۇم. مېنىڭ كارىم يوق.» دېگەن مەنا چىقىدۇ.

بۇپتۇ، مەن سوزدە سىلەرگە تەڭ كېلەلمەيدىكەنمەن. ئۆزەڭلا قانداق قىلساڭلا شۇنداق قىلىڭلا! شياۋخۇڭ ئۆزى يالغۇز تۇرۇۋېتۇ. هازىر ئۇنىڭ نىمە ئىش قىلىۋاتقىنىنى هېچكىم كورگىنى يوق، يامان ئىش قىلسا، ئەخلاق نومىرى كېمىيىپ كەتمەيدۇ. ياخشى ئىش قىلسا مۇكاپاتمۇ ئالالمايدۇ...

ئۇرغۇن باللار شاۋقۇن كوتەردى:

ئىهى، سەن پىونېرلىققا يارىمايدىكەنسەن. ئىنستروكتور جېنىڭ بىزگە: «سەن بىر كىشى يالغۇز تۇرساڭمۇ، نەچچە ئونلىغان كوز ساڭا قاراپ تۇرۇۋدۇ، نەچچە ئونلىغان قول ساڭا شىلتىلىدۇ. پىونېر ئىشلەشكە تىگىشلىك ئىشنى ئۆزلىگىدىن ئىشلەش لازىم، ئاخىرىغىچە ياخشى ئىشلەش لازىم.» دېگەن ئىدى. بىزنىڭ شياۋخۇڭ ئەنە شۇنداق بالا.

شياۋخۇڭ خىيالغا كەتتى:

توغرى. شۇنداق بولۇش كېرەك، يولداش ۋاڭ فىننى سائەت 10 دىن ئىلگىرى تېپىشىم لازىم.

★ ★ ★

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

نېتىجىدە، شياۋخۇگغا «كىچىك باغۋەن» نى كورۈش يەنە نېسىپ بولمىدى.

ئەمما شياۋخۇڭ ناھايىتى خوشال، چۈنكى ئۇ ئاخىرى ھېلىقى يولداش ۋاڭفىننى تاپتى. ۋاڭفىن ئەسلىدە شياۋخۇگنىڭ ئانىسىدىنمۇ چوگراق بىر خوتۇن ئىدى.

شياۋخۇڭ ئۇنى مۇنداق تاپتى: ھېلىقى دەپتەرنى ئالدىرىماستىن — تەتىرىمەستىن قاراپ چىقىپ، بىر نەچچە كىشىنىڭ ئىسىم فامىلىسى، ئادرېسىنى بىلدى. شۇ ئادرېس بويىچە يېقىنراق جايدىكى بىر ئۆيگە بېرىپ، ئىزدىگەن كىشىسىنى ئۇچرۇتالمىدى. كېيىن ئىككىنچى بىر جايغا باردى. ئۇيەردىكىلەر ۋاڭفىننى سۈرۈشتە قىلىپ ئۇياق- بۇياققا تېلېفون بېرىپ، ئاخىرى تاپتى. ۋاڭفىن يېتىپ كېلىپ، شياۋخۇگنىڭ قولىنى سەممىيەت بىلەن مەككەم سىقتى ۋە مىننەتدارلىق بىلدۈرۈش ئۈچۈن قانداق قىلىشنى بىلەلمىدى:

— قىزىم، ئىسمىڭىز نېمە؟

— پىونېر.— دېدى شياۋخۇڭ.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

لوۋنىيڭ ھەققىدە ھىكايە

6 - سىنىپتىكى ساۋاقداشلار ئۆزلىرىنىڭ ئازاتلىق ئارمىيىدىكى بىرنەچچە تاغىلىرى بىلەن دوستلۇق مۇناسىۋىتى باغلاپ، پات - پات سالام خەت يېزىشىپ تۇراتتى. 2 - كىچىك ئوترەدتىكى پىونېرلار كۈنلەرىنىڭ بىرىدە يوللىغان سالام خېتىدە لوۋنىيڭ توغرىسىدا مۇنداق يازدى:

«تاغىلار، سىزلەرگە سالام!

سالام خېتىڭلارنى تاپشۇرۇپ ئېلىپ، ناھايىتى خۇرسەن بولدۇق.

خېتىڭلارنىڭ «لوۋنىيىڭنىڭ ئالغا باسقانلىقى، ئوترەدكە كىرگەنلىكى، بىز ئۈچۈن خوش خەۋەر بولدى. بۇ بىز ئۈچۈن سىلەردىن كەلگەن ئەڭ ياخشى سوغات.» دېگەن جۈملىلىرىنى ئوقۇپ خوشاللىقىمىزدىن لوۋنىيىڭنى ئاسمانغا كۆتەردۇق. لوۋنىيىڭنىڭ كۆزىدىن خوشاللىق ياشلىرى قۇيۇلۇپ كەتتى.

ئۆتكەن نەۋۋەت سىلەر بىلەن كۆرۈشكەن ۋاقتىمىزدا تاغىمىز ليۇ، لوۋنىيڭ نىمىشكە تېخىچە ئوترەدكە كىرمىدى، دەپ سورىغاندا، لوۋنىيڭ ئاناردەك قىزىرىپ كەتكەن ئىدى. ئۇ شۇ چاغلاردا ئوترەدكە كىرىشنى تەلەپ قىلغان بول-

سىمۇ، لېكىن دەرستە ياخشى بولمىغانلىقى ئۈچۈن تەلۋىي قو-
يۇل قىلىنمىغان ئىدى.

ھەقىقەتتە شۇچاغلاردا لوۋنىيىگىدا: كەلگۈسىدە تاغىلىرىمغا
ئوخشاش ئازاتلىق ئارمىيە جەڭچىلىرىدىن بولۇمەن، دىگەن
ئۇلۇق غايە پەيدا بولغان ئىدى.

ساۋاقداشلار ئۇنىڭغا:

— لوۋنىيىڭ، ئازاتلىق ئارمىيىدىكى تاغىلىرىمىز، ھازىر
مۇئەللىمىڭنىڭ سوزىگە قۇلاق سېلىپ، ياخشى ئوقۇغىن، بە-
دىنىڭنىمۇ چېنىقتۇر، دىمەيمىدى؟ — دىسە، لوۋنىيىڭ ساۋاق-
داشلىرىغا بىرقارىۋېلىپ كوڭلىدە، «كىيىنچە كورەرسىزلەر،»
دەپ ئويلىغان ئىدى. يەنى بۇ، كەلگۈسىدە ياخشى ئوقۇي-
مەن، بەدىنىمنى ئامدان چېنىقتۇرۇمەن، دىگەن ئىدى.

ئەمما، بۇگۈن ھەپتىنىڭ 6- كۈنى بولۇپ قالدى. دەر-
سىدىن ئەمدىلا كوڭۇل قويۇپ تىرىشىپ كىتەي دىسەم، دەم
ئېلىش كۈنى كېلىپ قېلىۋاتىدۇ. ئەمدى كىلەر ھەپتىنىڭ
بىرىنچى كۈنىدىن تىرىشىشقا باشلايچۇ. لوۋنىيىڭ ئەنە شۇن-
داق ئويغا كەلدى.

ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنىمۇ يىتىپ كەلدى. لوۋنىيىڭ
مەكتەپتىن قايتىشتا ناھايىتى ئىلدام ماڭدى. ئۇ، ئوتمۇشتىكى
ئادەتلىرىنى تەكرارلىماسلىق قارارىغا كەلدى. ئوتمۇشتە ئۇ 4-5
سائەت ئوينىۋېلىپ، ئاندىن كىيىن ئويىگە قايتاتتى، ئېلىپ

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورپىكتى

قويغان غىزانى يېيىش بىلەن بىرلىكتە ئانىسىنىڭ تاپسىنىمۇ ئاك-
لايتتى. ئۇ يۇگۈن ۋاختىي - قارايىدا ئويگە قايتىپ، كەچقۇ-
رۇنلۇق غىزادىن كېيىنكى ۋاختىنى ئامدان ئىدارە قىلماقچى
بولدى. ئۇ يولدا كېتىۋېتىپ:

«ھېساپ مەسىلىلىرىنى ئامدان ئىشلەپ، دەپتەرگە چىرايـ-
لىق ۋە رەتلىك قىلىپ يېزىپ، يەكشەنبە كۈنى ئازاتلىق ئار-
مىيەدىكى ئاغىلىرىمغا ئاپىرىپ كورسۇتۇمەن. ئۇلاردىن: ئاغا،
كەلگۈسىدە زەمبىرەكچى بولۇشقا يارايمەنمۇ؟ دەپ سورىسـ-
سام، ئۇلار، يارايسەن! دەپ جاۋاپ بەرسە، نىمە دىگەن
ياخشى بولاتتى!» دىگەن شىرىن خىياللار بىلەن، مەيدىسىنى
كېرىپ، يوغان - يوغان چامىداپ بازارغا كىرىپ قالغانلىقىـ-
نىمۇ سەزمەي قالدى.

ئۇ بازاردا ئىككى سائەتتىن كوپرەك ۋاختىنى زايە قىلـ-
دى. ئۇ خۇددى بىرنەرسىگە ئالدىرىغاندەك، تۇرغۇن ماگا-
زىنلارنى تاماشا قىلدى، ھەتتا چىنى - قاچا دۇكانلىرىنىمۇ
قالدۇرماي كوزدىن كوچۇردى. يەنە بىر يايمىچىنىڭ دۇكىنى
يېنىدا تىزىقلىق تۇرغان قەلەمتىراچلارغا كوز سالدى، بۇ
قەلەمتىراچلار جاۋجالىنىڭ قەلەمتىرىچىدىنمۇ ئىتتىكمىدۇر،
دەپ ھەۋەس بىلەن قولىغا ئېلىپ كورگۇسى كەلدى. ئۇ ئو-
يۇنچۇق دۇكىنى ئالدىدىكى داستا تۇرغان تاشپاقىغا ناھايىتى
ئۇزۇندىن بېرى دىققەت قىلىپ كەلگەن ئىدى.

«ئۆيگە بارغاندا ئانامغا ئېيتىپ، سىڭلىمغا بىرنى ئالدۇرۇپ بېرەي. سىڭلىمغا غەمخورلۇق قىلىشىم لازىم......»

ئەمما لوۋنىيىڭگا پۈتۈن بازار بىردىنلا ئۆزگۈرۈپ قالغاندەك تۇيۇلدى. ئۇ ھاڭ ـ تاڭ بولۇپ قالدى ـ دە، داستىن بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىدى: بۇچاغدا ھەممە ئېلېكتر چىراقلار يورۇغان ئىدى.

«ئاپلا، چاتاق بولدى!» ـ ئۇ دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ يولغا ماڭدى، «بۈگۈن يەنە كېچىكىپ قالدىم!»

لوۋنىيىڭ تار كوچىغا كىرىپ، دەرسىمنى ئامدان تەييار- لىمىسام بولمايدۇ، دەپ تېخىمۇ ئىلدام ماڭدى.

«ئازاتلىق ئارمىيىدىكى تاغىلىرىمغا شۇنچە كۆڭۈل بۆ- لۈۋاتىدۇ. ئوترەدكە كىرىشكە تىرىشاي، جەزمەن......»

ئۇ يولدا كېتىۋېتىپ، بىردىنلا «تاراق!» قىلغان بىر ئاۋازنى ئاڭلاپ قالدى. ئۇ:

«ئوھو! كىم كىلاگىچۇ ئوينىۋاتىدىغاندۇ؟» ـ دەپ، بىر كونفېت دۇكىنى ئىچىگە كوز سالدى. ئېنىق پايقىيالمىغان- لىقتىن ئادىتى بويىچە كېتىۋاتقان جايىدا تۇرۇپ دىققەت

بىلەن قارىدى.

هەي، بۇنىڭغا نىمە چارە بار! لوۋىنىيىڭ بۇ كىلاكچۇ ئۇنۇ يۇتنىنى كورمەكچە خۇماردىن چىقمايدۇ. چۇنكى بىر ئۇرۇق بۇلۇكدا قىمىرلىماي تۇرۇۋالغان ئىدى. ئۇيناۋاتقان ئىگىز بويلۇق بالا كوچەپ بىرنى ئۇرىۋىدى. لىكىن هىلىقى ئۇرۇقا تەگدۇرالمىدى.

لوۋىنىيىڭ هىلىقى ئىگىز بويلۇق بالىغا يەنە بىر نوۋەت كەلگىچە كوتوپ تۇردى . لىكىن ئۇ بالا يەنە تەككۈزالمىدى.

لوۋىنىيىڭنىڭ ئىچى تىتىلداپ كەتتى، چۇنكى ئۇنىڭ دەرهال ئويىگە قايتىپ كەچقۇرۇنلۇق غىزاسىنى يىيىشى كىرەك؛ غىزادىن كىيىن هىساپ دەرىسىدىن ئىشلەيدىغان سەككىز مەسىلىسى، يازىدىغان بىر بەت هوسنى خىتى بار! لىكىن هىلىقى ئىگىز بويلۇق بالا 5 نوۋەت ئۇرۇپمۇ تەگدۇرالماي قويدى. 6 ـ نوۋەتدە بۇلۇكدىكى ئۇرۇقنى قالدۇرۇپ قويۇپ، باشقا ئۇرۇقلارنى ئۇرۇشقا باشلىدى. لوۋىنىيىڭ كوتوشكە مەجبۇر بولدى . ئۇ هىمىشە يەنە شۇنداق هەل قىلالماي بولمايدىغان مەسىلىلەرگە دۇچ كىلىپ قالاتتى.

شۇنداق قىلىپ لوۋىنىيىڭ ئويىگە ناهايىتى كەچ قايتىپ كەلدى. غىزانى ئالدىراپ ـ تىنەپ بىر نەچچە كاپا ملا يىدى. دەرىس تەكرارلاش ۋاختىنىڭ ئوتوپ كىتىشىدىن ئىهتىيات قىلىپ، غىزانى بۇنداق ئالدىراپ يىيىشىنىڭ سالامەتلىككە

مۇۋاپىق كەلمەيدىغانلىغى بىلەنمۇ كارى بولمىدى.

— يەنە نەگەماڭدىڭ؟ — ئانىسى ئۇنىڭ چىنىنى قويۇپلا تاش-قىرىغا ماڭغانلىقىنى كۆ-رۈپ، ھەيران بولغان ھالدا سورىدى.

— ھوسنىخەت يازىدىغان دەپتەر سېتىۋالغىلى بارىمەن.

— نىمە؟مەكتەپتىن قايتقاندا ئالمىدىڭمۇ؟

— چولام تەگمىدى، ئانا.

بۇ دۇشەنبىمۇ ئىلگىركى كۈنلەردەكلا بولدى: ئۇخلاش ۋاختى كەلگەندە، لوۋسىنىڭ ھىساپىنىڭ ئىككىنچى مەسىلىسى ئۈستىدە ھارغان-چارچىغان ھالدا باش قاتۇرۇپ ئولتۇردى. كېيىن، ئەرتە سەھەردە ئىشلەي، دەپ، قولى بىلەن ھوسنى خەت يازسا، كوزى بىلەن رەسىملىك ژۇرنالغا قاراشقا كىرىشتى. شۇنداق قىلىپ ئۇ سائەت 11 دا ياتتى. ئەتىسى ناھايىتى ۋاختىچە تۇردى، ئۇيقۇسىغا قانمىغانلىقتىن، دەرىسكە بېرىش ۋاختىدا ئۇڭگۇدەپ ئولتۇردى.

— سەن نىمە ئانداق ئويۇنۋاز بولۇپ كەتتىڭ؟ — دەپ كايىدى ئانىسى.

— ئويۇنۋاز؟ — دىدى لوۋسىنىڭ يۈزى قىزارغان ۋە ئاغ-

ئۇيغۇر كىتاب تورى uyghurkitap.com

زىنى يۇرۇشتۇرگەن هالدا، ــ ئويناپ هوزۇر قىلىۋېتىپسەن ــ مۇ؟ ئىچىمدىكى خاپىلىقىمنى بىلمەيدىكەنسەن.

راس، لوۋنىسىيك ئويۇنىمۇ قانىغىدەك ئوينىيالمىغان ئىدى.

بىز ئۇنىڭغا:

ــ سەن كەلگۈسىدە ئازاتلىق ئارمىيە جەڭچىسى بولۇمەن دەۋاتىسەن، هازىردىن تەييارلىق كورمەي، كۈننىڭنى بىكار ئوتكۈزۈۋەتسەڭ، ۋاختىڭنى زايە قىلىۋەسەڭ بولامدۇ؟ ــ دىسەك، ئۇ:

ــ كىم بولۇدۇ دەپتۇ؟ ــ دەپ بېشىنى توۋەن سالدى ۋە ئىككى قولى بىلەن چاپىنىنىڭ پېشىنى سىقىملاپ تۇرۇپ، ــ مۇئەللىمىمىز جۇ ۋاختىنى ئىختىسات قىلىڭلار، بىر مىنۇت، بىر سىكۇند ۋاختىنىمۇ هىساپ بىلەن ئىشلىتىش لازىم، دىگەن. بۇنى ئامدان بىلىمەن. ئەمما نىمە ئۈچۈندۇر، دىققەتسىزلىكتىن يەنە شۇنداق كاھىللىقلارنى ئوتكۈزۈپ قويىمەن. ــ دەيدۇ.

بىز ئۇنىڭغا ياردەم قىلماقچى بولدۇق:

ــ لوۋنىسىيك، هەممىمىز بىللە ئولتۇرۇپ دەرس تەكرارلايلى. هىساپ مەسىلىلىرىمىزنى بەشۇيلەن لى شياۋچىڭنىڭ ئويىگە بېرىپ ئىشلەيلى. ماقۇل كورەمسەن؟

ــ كېلەر هەپتىدىن باشلاپ شۇنداق قىلايلى.

— ياق بۇگۇندىن باشلاپ.

— بولپتۇ. بۇگۇندىن باشلىساق ـ باشلايلى!

ھەممىمىز خوشال بولدۇق. لوۋىنىيىگمۇ قاپاقلىرىنى تۈرـ مەيدىغان بولدى.

شۇ كۈنى مەكتەپتىن قايتقاندا، لوۋىنىيىگنى ئويىگە ئاپىرىپ قويۇش ئۇچۇن ئۇنىڭغا جاۋجالىننى ھەمرا قىلىپقويدۇق. خەيرـ لىشىدىغان ۋاقىتتا، جاۋجالىن:

— سائەت 6 يېرىمدىن ئىلگىرى، جۇمۇ! ئۇنتۇپ قالما!ـ دەپتۇ.

— ئۇنۇتمايمەن، بىلىمەن!ـ دەپجاۋاپ بېرىپتۇ لوۋىنىيىڭ.

— لوۋىنىيىڭ، غىزايىڭنى يەپ بولۇپلا، ماڭ. باشقا يەرگە كېتىپ قالما...... ـ دەپتۇ جاۋجالىن يەنە تاپىلاپ.

لوۋىنىيىڭ جاۋجالىننىڭ ھەممەئىشى ياخشى، لېكىن بىر ئاز گېپى تولا، دەپ:

— ياپائاللا، بولدىلا ئەمدى. خاتىرجەم بول، بىر مىنۇتمۇ كېچىكمەيمەن بولدىمۇ؟ ـ دەپتۇ.

لوۋىنىيىڭ غىزاسىنى يەپ بولۇپ، كىتاپ، دەپتەر ۋە باشقا نەرسىلىرىنى ژىغىشتۇردى. ئانىسىنىڭ دىققىتى چۈشـ كەنلىكىنى، پات ـ پات مەھنۇنىيەت بىلەنقاراپ قويغانلىقىنى، بەزىدە كورمەسكە سالغانلىقىنى بىلدى. ئۇ، ئانام «ياراپسەن، مانا ئەمدى ئادەم بالا بولدۇڭ!» دەپ يۈزۈمنى قىزارتىپ

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

قويارمىكىن دەپ، دەرس تەكرارلاش گرۇپپىسىغا قاتنىشالمايدىغانلىقىنى ئانىسىغىمۇ ئېيتمىدى.

ئۇ بېشىنى تۆۋەن قىلىپ، ئىخلاس بىلەن ھېساپ مەشق دەپتىرىنى سومكىسىغا سالدى. كېيىن بىر ئاز خىيال سۈرۈپ تۇرۇپ، سومكىنى ئېسىۋالسام، كوچىدىكى كىشلەر«قاراڭلار، بۇ بالا ئويۇنغا بېرىلىپ كېتىپ، ئۆيىگە كەچ قايتىپتۇ!» دەپ گەپ تاپمىسۇن، دېگەن پىكىرگە كەلدى ـ دە، سومكىسىنى قالدۇرۇپ، ھېساپ مەشق دەپتىرىنىلا ئېلىپ بارماقچى بولدى.

ئۇ نەرسە-كېرەكلىرىنى بىر كونا گېزىتقا ئورىدى. شۇ ھالەتتە، ئۇنىڭ سىڭلىسى بىر رەسىمنىڭ ژۇرنالنى ـ دادىسى ئېپۇەتكەن ژۇرنالنى ئېلىپ، يالاڭ ئاياق ژۈگۈرۈپ كەلدى.

ئاكا بۇنىمۇ ئورىۋال!...

ئوھو، ئوھو، خۇددى دادامنىڭ بۈگۈن دەرس تەكرارلاش گرۇپپىسىغا بارىدىغانلىقىمنى بىلگەندەك، ئەجەبمۇ ۋاختىدا سائىتىدە ئېۋەتىپتۇ! بۇ يېڭى ژۇرنالنى لى شياۋچىڭنىڭ ئۆيىگە ئاغاچ باراي، دەم ئېلىش ۋاختىدا ساۋاقداشلىرىم بىلەن بىللە كورەرمەن. بۇنىدىن كېيىن بۇ ژۇرنالنى دەرس تەكرارلاش گرۇپپىسىدا قالدۇراي، كوپچىلىكنىڭ ژۇرنىلى بولسۇن، ـ دەپ ئويلىدى لوۋنىيىڭ ۋە:

ـــ ئەكەگىن، ئامدان ئۇكام! ـ دەپ، ژۇرنالنى سىڭلىسىنىڭ قولىدىن ئېلىپ، مۇقاۋىسىنى كو- رۇپ بولغاندىن كېيىن، ئوراش ئۈچۈن گېزىتتىنى ئېچىۋېتىپ، ژۇرنالنىڭ مۇقاۋىسىغا يەنە كوزى چۈشتى.

«بۇ كىم؟» ـ دەپ ئۇ ئوز ـ ئوزىدىن سورىدى، ـ «ئىشلەپ- چىقىرىش نەمۇنىچىسى ئوخشىمامدۇ؟»

ئۇ ژۇرنالنى ئورىماقچى بولدى، كېيىن مۇقاۋىدىكى ئا- دەمنى نەدىندۇر بىر يەردە كورگەندەك قىلىمەن، بۇ زادى كىمدۇر؟ دەپ يەنە تۇرۇپ قالدى.

ئۇ مۇندەرىجىسىنى كورۇشكە مەجبۇر بولۇپ، ژۇرنالنى ۋاراقلىدى.

«ۋاراقلاپلا كورۇپ باقسام ھېچگەپ بولماس.» ـ دەپ رەسىملەرنىڭ بىردەم ئۇسىنى، بىردەم بۇسىنى قارىغىلى تۇر- دى. ـ «بۇ نىمەگەپ بۇ؟ چۈشەندۇرۇشنى ئوقۇپ باقايچۇ.»

لوۋىنىڭ خۇددى چۈشەندۇرۇشنىڭ توغرى ـ ناتوغرى- لىغىنى تەكشۇرگەندەك، بىر خەتنى ئوقۇپ، بىر رەسىمگە قارىدى. شۇنداق قىلىپ بىر نەچچە چۈشەندۇرۇشنى ئوقۇ- ۋەتتى. شۇنداق قىلىپ، بىر تەرەپتىن:

«بولدى، بولدى. پاتراق ماڭايچۇ!......» — دەپ ئۆزىنى ئۆزى ئالدىراتتى. — «قارا، بۇ دېخان تاغامنى! ئوھو، ئەجەبمۇ كېلىشكەن كىشىكەن!»

ۋاقىت كۈتۈپ تۇرمايتتى. لوۋنىيىڭ سائەتكە قارىدى-دە، ژۇرنالنى تاشلاپلا، سەكرەپ ئورنىدىن تۇردى.

سائەت دەل 6 دىن 42 مىنۇت ئۆتكەن!

— ئانا، بىزنىڭ سائەت ئىتتىك ئوخشىمامدۇ؟

— ئىتتىك ئەمەس. ھېلا راقتا تېلېفون ئارقىلىق توغرىلىغان.

ئىش چاتاق بولدى! لوۋنىيىڭ دەپتەرلىرىنى ئورىغان گېزىتنى قولتۇقىغا قىستۇرۇپ، ئانىسىغا ئېيتىپ قويۇپ ماڭماقچى بولدى. لېكىن يەنە ئىشنىڭ چاتاقلىقىنى ئويلىدى. ئۇ، ساۋاقداشلىرىم:

«لوۋنىيىڭ، نېمىشكە كېچىكىپ قالدىڭ؟»

«لوۋنىيىڭ، يەنە نېمىشكە كونا ئەيىپلىرىڭنى تەكرارلايسەن؟» — دەپ سورىماي قالمايدۇ، دەپ ئوڭايسىزلاندى.

شۇنىڭ بىلەن قانداق قىلىشنى بىلمەي، ئورالغان گېزىتقا قاراپ گاڭگىراپ قالدى. لى شياۋچىڭنىڭ ئۆيىگە بېرىشتىن

خىجىل بولۇپ، ژىغلىۋەتتى.

«بارىۋە، ھېچگەپ يوق. بۇندىن كېيىن تۈزۈلۈپ كەتسەڭ بولدى» — دېگەن بىر ئاۋاز ئاڭلاندى.

ئەمما، ساۋاقداشلارنىڭ نېمە دېيىشىنى كىم بىلسۇن؟ ئۇ بارسا، ساۋاقداشلىرى كۆزگە ئىلارمۇ؟ ئۇ ئىناۋىتىنى يوقاتتى. چۈنكى ئۇ ئۆز ئاغزى بىلەن بەرگەن ۋەدىسىنى يەردە قالدۇردى! ساۋاقداشلىرى بۇنى مۇئەللىم جۇغا، ئازاتلىق ئارمىيىدىكى تاغىلىرىغا مەلۇم قىلماي قويمايدۇ. ھەي، ئۇ ئازاتلىق ئارمىيىدىكى تاغىلىرى ئالدىدا يەرگە قاراپ!

«لىيۇ تاغا، سىلەر مېنى ھېلىمۇ دوست تۇتامسىلەر؟» — شۇ خىيال بىلەن تۇرغان لۇۋېنىڭنىڭ ئىككى كۆزىدىن ئاققان ياش تامچىلىرى سىرىلىپ مەڭزىگە چۈشتى.

ئەگەر ھازىر سائەت 6 يېرىمدىن ئىلگىرى بولغان بولسا ئىدى...... ئەمما ۋاقىت ئىككىنچى قايتىپ كەلمەيدۇ! زايە بولغان ۋاقىتنى ئورنىغا كەلتۈرۈش ھەرگىز مۇمكىن ئەمەس!

ۋاقىت ئۆتۈۋەرگەنسىرى لۇۋېنىڭ تېخىمۇ پۇشايمان قىلدى ۋە ئۆزىگە — ئۆزى خاپا بولدى.

يولداشلىرىم — ساۋاقداشلىرىم مېنى يەنە ئۆز قوينىغا ئېلىپ، مېنى دەرس تەكرارلاش گۇرۇپپىسىغا قاتناشتۇرسىلا ئوقۇشۇمغا ياردەم بېرىدىغان بولسىلا، يولداشلىرىمنىڭ ئالدىدا خاتالىقىمنى ئىقرار قىلىشقا، يولداشلىرىمنىڭ تەنقىدىنى ئاڭلاش-

قارازى ئىدىم، بۇندىن كېيىن ھەرگىزمۇ كېچىكمەيمەن......

لوۋنىيېك بىردىنلا چۆچۈپ كەتتى: بىراۋ ئۇنىڭ ئىسمىنى قىچقارغاندەك بولدى.

ئۇ دىققەت بىلەن قۇلاق سالدى. سىڭلىسى بىرىنى قاغدىن - بىرىنى باغدىن دېگەندەك، «چاشقان چىراقپايغا چىقتى» دەپ غەزەل ئوقۇماقتا، ئانىسى بەزەن - بەزەن ئۇنىڭغا سوز توقۇپ بەرمەكتە ئىدى.

«مىنى كىممۇ ئىزلەپ كېلەتتى!»

لوۋنىيېك، سىنىڭ بۇ خىيالىڭ خاتا. پىونېر ساۋاقداشلىرىڭ سىنى تاشلىۋېتەتتىمۇ! قۇلاق سالغىنا! يالغانمۇ؟

راستىنلا ئۇنى بىراۋ قىچقاردى. بىرىنىڭ جاۋجالىن ئىكەنلىگى مەلۇم بولدى. شۇ قاتاردا ئۇلارنىڭ گرۇپپا باشلىغى بولغان لى شياۋ چىڭنىڭمۇ ئۈنلۈك ئاۋازى ئاڭلاندى. ئۇمۇ لوۋنىيېكنى ئىزلەپ كەلگەن ئىدى.

ئەمدى نىمە دېيىش كېرەك؟ لوۋنىيېك، دەرھال ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ «ۋاي كېلىڭلەر!» دەپ كۈتۈۋېلىپ، ئۇلار بىلەن بىللە دەرىس تەكرارلاشقا بېرىشى لازىم ئىدى...

ئەمما لوۋنىيېك ئۇنداق قىلمىدى، بۇ ناھايىتى خىجىل بولىدىغان بىر ئىش. لى شياۋچىڭ بىلەن جاۋجالىن ئۆيگە كىرىپ كەلگەندە، لوۋنىيېك موكۇۋالمىغىنىغا پۇشايمان قىلدى. شۇڭا ئۇ ئىلاجسىز رەسىملىك ژۇرنال كورگەن

بولۇپ ئولتۇرۇۋالدى.

—لوۋنىيك، — دېدى لى شياۋچېڭ ئىشكتىن كىرىپلا، —
دەرىس تەكرارلاشقا نىمىشكە بارمىدىڭ؟

لوۋنىيڭ بىر تەرەپتىن خوشال بول-
دى. يەنە بىر تەرەپتىن خىجىل بولۇپ،
ئۇلارغا قارىماي ئولتۇرۇۋالدى.

— نىمە بولدى؟ — لى شياۋچېڭ
بوسۇغىدا ھەيران بولۇپ تۇ-
رۇپ قالدى. كېيىن ئاستا
ئۇنىڭغا يېقىن كەلدى،
— ئاغرىپ قالدىڭمۇ؟

— ياق.

— ئۇنداق، ئەمسە. — جاۋجالىن ئىككى قولىنى لوۋنىيڭنىڭ
مۈرىسىگە قويدى ۋە لى شياۋچېڭ بىلەن كوز بېقىشىپ ئالدى.

لوۋنىيڭ پايىقىماي ژىغلاپ سېلىشتىن قورقۇپ، ئاستى
كالپۇكىنى مەككىم چىشلىۋالدى. كېيىن مىڭ تەسلىكتە ئاغ-
زىنى ئاچتى — دە، ئاڭلىنا — ئاڭلانماس قىلىپ:

— بارمايمەن...... ئىشىم بار...... — دېدى.

— ئىشىم بار؟ ئۇنداق بولسا رەسىملىك ژۇرنال كورى-
ۋاتسەڭمۇ؟ — لى شياۋچېڭ ئۇنى تارتىپ ئورنىدىن تۇرغۇزدى، —
يۈر، ھەممەڭلەن سىنى كۈتۈپ تۇرۇۋدۇ.

ئەسلىدە، ساۋاقداشلىرى ئۇنى كۈتۈپ تۇراتتى. لى شياۋچىڭ زادىلا يالغان سۆز قىلمايتتى.

جاۋجالىن يەنە لوۋنىيىڭگا گەپ قىلدى:

— بىز سىنى ئۆيىدىن تاپالمىغان بولساق، ئىزلەپ بازارغا بارماقچى ئىدۇق. بازاردىنمۇ تاپالمىساق رايونلۇق ساقچى ئىدارىسىغىچە بارماقچى ئىدۇق. قانداق قىلىپ بولمىسۇن سىنى تېپىپ، ئۆزىمىز بىلەن بىللە دەرس تەكرارلاشقا ئېلىپ باراتتۇق. چۈنكى گۇرۇپپىمىزدا شۇنداق قارار بولغان ئىدى.

ئۇنداق بولسا چاپسان بولۇش كېرەك! بىر مىنۇتمۇ كېچىكىپ تۇرماسلىق كېرەك!

ساۋاقداشلار ئانىسىغا ئېيتىپ قويۇپ ماڭماقچى بولۇشتى. ئانىسى خوشال بولۇپ لى شياۋچىڭنىڭ قولىنى تۇتتى:

— ناھايىتى ئامدان قىلدىڭلار......

لوۋنىيىڭنىڭ يۈزىنى ئوت ئالدى. ئۇ لى شياۋچىڭنى تۇتقىنىچە تاشقىرىغا قاراپ ژۈگۈردى. دەرۋازىدىن چىقتى-دە، يەنە ئۇچقاندەك ژۈگۈرۈپ ئۆيگە قايتىپ كىردى ۋە ھېلىقى رەسىملىك ژۇرنالنى ئېلىپ، ژۈگۈرۈپ چىقىپ كەتتى.

3 ساۋاقداش كۈلۈشۈپ، ۋاڭ-چۇڭ سېلىشىپ ماڭدى.

بۈگۈنكى ئۇتۇق ناھايىتى ئامدان بولۇپ چىقتى. ئۇلار دەرسنى تەكرارلاپ بولغاندىن كېيىن يەنە بىردەم كوگۇللۇك

ئوينا شتى. لوۋنيىڭ ھېچقاچان بۇگۇنكىدەك خوشال بولمىغان ئىدى.

— بولدى! بۇندىن كىيىن قەتئى دىققەت قىلمەن — دىدى لوۋنيىڭ قەتئى بەلباغلاپ، — ئەمدى ھەرگىزمۇ ۋاختىنى قولدىن بەرمەيمەن.

ئۇ ئازاتلىق ئارمىيىدىكى تاغىلارنىڭ: «ئۆزىڭىزنى ئۆزىڭىز ئامدان تۇتۇۋېلىشىڭىزنى ئۈمىت قىلىمىز.» دىگەن سۆزىنى يات — يات ئىسىگە كەلتۈرىدىغان بولدى.

ئۇ لى شياۋچىڭغا مۇنداق پىكىر بەردى:

— بۇندىن كىيىن مەكتەپتىن قايتقاندا، مىنى ئۆيۈمگە ئاپىرىپ قويۇشقا كىشى قوشۇپ ژۈرمەڭلە. سىلەر ئۇزاق يول مېڭىپ ئاۋارە بولۇپ قالىدىكەنسىلەر، ئۆزەمنى ئۆزەم ئىدارە قىلسام بولمىدىمۇ؟

— ناھايىتى ياخشى. — دىدى لى شياۋچىڭ بىر ئاز ئويلىنىپ، — گرۇپپىمىز ساڭا ئىشىنىدۇ.

دەرۋەقە، لوۋنيىڭ ئۆزىنىڭ دىگىنىدەك قىلدى. دەرىستىمۇ كۈندىن — كۈنگە ئالغا باستى.

— باشتا خېلىلا تەس كەلدى. — دىدى لوۋنيىڭ ئۆزىنىڭ بالدۇرقى ئەھۋاللىرىنى كوز ئالدىغا كەلتۈرۈپ، — دەسلەپكى كۈنلىرى يامان ئەمەس: گرۇپپا ماڭا كىشى قوشىمىدى. ئۆزەم يالغۇز ھېچ ئىككىلەنمەستىن ئۆيىگە قايتىپ باردىم. 3 —

www.uyghurkitap.com

كۇنى بىر ئاز......

3 ــ كۇنى بوران چىققان ئىدى . لوۋشىنىڭ مەكتەپتىن ئويگە قايتىۋېتىپ، بازاردىن ئوتكەندە: بۇگۇن ھاۋا سوغۇق، تاشپاقا قانداق بولۇپ قالغاندۇر، سۇدا يەنە ئىلگىركىدەك ئۇزۇپ ژۇرەلىگەندۇرمۇ؟ دەپ، تاشپاقىدىن ئەنسىرىدى .

«راس ، ئومۇلگۇچىلەرگە سوغۇق تېگەمدىغاندۇر؟ ــ ئۇ ئوز ــ ئوزىگە سۇئال قويدى» ــ «بېرىپ كورۇپ باقايچۇ. ھە ......ياق! رۇخسەت قىلمنمايدۇ!»

ئۇ بىر نەچچە قەدەم ماگدى. لېكىن ئۇنىڭ كوڭلى ھېچ ئۇنۇمىدى. باشقا نەرسىلەرگە بېرىلمەي تاشپاقانىلا كورسەم بولارمۇ؟ مەيلى ئەمەسمۇ؟ بۇنىڭغا ھېچگەپ بولماس!

ھەي، ئاستاراق ماگاي، ئامدا نراق ئويلۇنۇپ باقاي......

«ياق، بولمايدۇ!» ــ لوۋشىنىڭ ئوزىنى ئارانلا تۇتۇۋالدى.

كوچىدىكى ھېلىقى كونېيت دۇكىنىدا اكىلاگىچۇ ئوينالماي تۇراتتى، لېكىن ئۇچ كىشى قاتار ئۇيۇنى ئويناۋاتاتتى. لوۋشىنىڭ بىر ئۇنى قاراپلا بىلدى . لېكىن ئۇلارنىڭ قاتارىنىڭ قانداق بولۇۋاتقىنىنى، كىم ئۇتتۇپ، كىم ئۇتتۇرىۋاتقانلىقىنى بىلەلمىدى .

قانداق؟ بىر ئاز كورۇپ كەتمەمسەن ؟ بىر ئاز قارىغانغا ھېچنەرسە بولماسمۇ؟

«بىر ئاز......؟ ياق، بولمايدۇ!» ــ لوۋشىنىڭ ئۇلۇق ــ كىچىك تىنىپ قويدى، «قاتار كىلاگىچۇغا ئوخشۇمايدۇ. بۇگۇن

بىر ئاز كورۈۋېلىپ، ئەرتىدىن باشلاپ زادىلا قارىمايمەن. بۇنىڭغا ھېچگەپ بولماس؟»

ئۇ تاغىسى ليۇ ۋە باشقىلارنى يادىغا كەلتۈردى ۋە تاغىلىرىم ئاڭلىسا نىمە دەر؟ «ھەي، يەنە كونا كېسەلى قوزغاپتۇ!» دېمەسمۇ، دېدى ـ دە، ئارقىسىغىمۇ قارىماستىن، توپ ـ توغرى ئۆز يولىغا ماڭدى.

كېيىنچە ئۇ تېخىمۇ ياخشى بولۇپ كەتتى. مەسىلەن: بىر كۈنى يولدا بىر دانە قۇرۇپ كەتكەن چىلاننى ئۇچرۇتۇپ قالدى. «ۋاھ، بۇنى چىلانچى چۈشۈرۈپ قويغاندۇرمۇ؟ باكى چىلان يىگۈچىلەردىن بىرسى تاشلىۋەتكەندۇرمۇ؟» دەپ بىر ئاز ئويلاندى ـ دە، بىر تېپىپ كوزدىن يوقاتتى.

«نەگە كەتتى؟» ـ ئۇنىڭ بىلەن كارىڭ بولمىسۇن! لوۋسنىسگىنىڭ باشقا ئىشى بار. ئەگەر ئۇ ئىلگىركى ئادەتلىرى بويىچە بولغاندا، ئۇنى ئىزدەپ تاپماي قويمايتتى.

ئەمما ھېلىقى چىلان ئۆزىچىلا يىقىراپ قايتىپ كېلىپ قالدى: ئەسلىدە ئۇدۇلدىن كېلىۋاتقان بىر بالا ئۇنى قايتۇرۇپ تېپىۋەتكەن ئىدى. لوۋشىنىڭ دەرھال ئۇنى يەنە بىرنى تېپىپ

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىغىپ ئادرېسى

قايتۇردۇەتتى. ھېلىقى بالا چىلاننى پۇتى بىلەن توسۇۋېلىپ، خوشال بولغان ھالدا:

— بۇ ياقىقاكەل، مەن توپ دەرۋازىسىنى باقاي، (فۇتبول ئويىنىغا ئوخشاتماقچى ــ ت)، سەن تەپ! ــ دەپ لوۋىنىيكنى قىچقاردى.

لوۋىنىيك پەقەت ئىككى سكۇنتلا ئەۋارە بولدى:

— مېنىڭ ۋاختىم يوق. ھازىر ئويناش ۋاختى ئەمەس. بۇرادەر، سەنمۇ بالدۇرراق ئۆيىڭگە قايىت! ــ دەپ قولىنى شىلتىپ ئۆز يولىغا ماڭدى.

لوۋىنىيك بۇ ئەھۋاللارنىڭ ھەممىسىدىن مۇئەللىم جۇ ۋە دەرىس تەكرارلاش گرۇپپىسىغا مەلۇمات بېرىپ تۇردى.

تاغىلار! لوۋىنىيك سىلەردىن ئەنەشۇنداق ئۆلگە ئالماقتا، ئۇ ئەنە شۇنداق ئالغا باستى.

ھازىر، ئۇ يېڭى ۋە ئامدان ئادەتلەرگە ئوگەندى. ئەگەر ئويناش ۋاختى بولمىسا، ئۇنى ئويۇنغا ھەر قانچە تارتسىمۇ ئۇنىمايدۇ. ئۇ ئوقۇش، ئەمگەك، ھەركەت ۋە دەم ئېلىشنىمۇ ئۆز ۋاختىدا قىلىدۇ. ۋاختنى ھەرگىز زايە قىلمايدۇ. ئويىدىمۇ ئانىسىغا ياردەملىشىشقا، سىڭلىسىگە قاراشقا ۋاخت تاپالايدىغان بولدى.

— ئىلگىرى، ــ دەيدۇ لوۋىنىيك، ــ ۋاختنى ئىختىسات قىلالمايتتىم، بىكارنىڭ چولىسى يوق بولۇپ زۇورەتتىم. مەن

سىگلمغا ناھايىتى ئامراق. سىگلىم ژىقىلىپ چۈشسىمۇ ژىغلىمايدۇ، پەقەت «ئاكا، مىنى ھو ـ ئەت!» دىگەندىن باشقىنى بىلمەيدۇ. مەن ئۇنىڭ بۇ سوزلىرىنى بىر دىنلا چۈشۈنەلمەيمەن. بىر كۈنى ئۇ«ياما بودى، ماگا زۇكا تەگ.» دەيدۇ. بۇ سوزلەرگە سىلەر چۈشۈنەمسلە؟ ھەتتا ئۇ ماگقىسىنىمۇ توغرى ئېيىر تالماي «ماقا» دەيدۇ......

ــ لوۋىنيىڭ، ـ دىدى مۇئەللىممىز جۇئۇنىڭ سوزىنى بولۇپ، ـ سىگلىڭنىڭ توغرى سوزلەش مەسىلىسىنى كىيىن مۇزاكىرىلىشەيلى . سوھبىتىمىزنىمۇ، ماقالىمىزنىمۇ ئىختىسات قىلايلى. سوزنى ژىغىنچاق قىلىپ سوزلە. تاغدىن ـ باغدىن، ياكى خىيالىڭغا نىمە كەلسە شۇنى سوزلەۋەمە.

ئۇنداق بولسا، سوزىمىزنى ھازىرچە شۇيەردە توختىتىمىز.

ھورمەت بىلەن: ئىمزا.»

ئۇيغۇر كىتاب تورپېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ئۇلار ۋە بىزلەر

بىرىنچى ئوتتۇرا ئوترەد پىداگوگىكا بولۇمىدە كونسىرت بەرگىلى كەتتى. ئۇيەردەشەرەپلىك جەڭچىلەردىن ۋە قۇربان بولغان ھەربىلەر، ھەربى خىزمەتتىكىلەرنىڭ تاۋابىاتلىرىدىن ھال سوراش مۇناسىۋىتى بىلەن ئەدىبىيات كېچىسى ئۇيۇشتۇ- رۇلغان ئىدى.

بىزنىڭ ئىككىنچى ئوتتۇرا ئوترىدىمىزگە چوڭ قىلىپ ئا- لايتە بىر سان تام گېزىتى چىقىرىشتىن ئىبارەت ئىككىنچى بىر ۋەزىپە ژۈكلەنگەن ئىدى.

يالڭشىنمىن تام گېزىتىنىڭ مەسئۇل مۇھەررىرى ئىدى. ئۇ تام گېزىتىنى قانداق قىلىپ ياخشى چىقىرىش توغرىسىدا ئويلانماقتا. تام گېزىتى گرۇپپىسى ناھايىتى كۈچلۈك ئىدى. گېزىتنى قانداق ياخشى چىقىرىمىز دېسە شۇنداق چىقىرا- لايتى. لېكىن ئۇ ئادەتتىكى كۈنلەرنىڭ تام گېزىتى ئىدى. بۈگۈن ئاخشامدا چىقىرىلىدىغان تام گېزىت ئادەتتىكىگە ئوخشىمايدۇ. بۇنىڭ ئامدان چىقىرىلىشىغا ئانچە ئىشەنچە يوق ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، بەزىلەر:

«بىرىنچى ئوتتۇرا ئوترەد ناغىلار ۋە ئاچىلار بىلەن كو-

رۇشىە، كونسېرت بېرىپ ئۇلارنىڭ ئالقىشىنى ئالسا، بىز بۇ-يەردە كۆيۈپ-پىشىپ، تام گېزىتىگە ئىشلەيدىكەنمىز-دە! بىز كونسېرت بېرەلمەسمىدۇق؟ بىزنىڭ تام گېزىتى گرۇپپىمىزدا غەزەل ئېيتىشتا پۈتۈن مەكتەپ بويىچە بىرىنچى قاتاردا تۇرىدىغان لى شياۋچېڭ بارغۇ!......-دەپ غودۇڭشۇشى مۇمكىن ئىدى.

شۇڭا ياڭ شىنمىن كوپچۇلۇك بىلەن بىردەم سوھبەتلەشتى. سوھبەتنىڭ نەتىجىسى ناھايىتى ئامدان بولدى. ياڭ شىنمىن كوپچۇلۇكنىڭ پىكرىنى يەكۈنلەپ:

«گېزىتنى ھەم ئامدان، ھەم چاپسان ئىشلەيلى، سىر ساقلاشقىمۇ دىققەت قىلايلى.» دېگەن شوئارنى ئوتتۇرىغا قويدى.

تام گېزىتنى بۈگۈن ئاخشام لام-جىم دىمەستىن ئامدان ئىشلەپ، بۈگۈنلا چىقىرىۋېتىش كېرەك. ئەرتە كوپچۇلۇك كورۇپ، ئوھو، بۇ گېزىت نەدىن ئۈنۈپ چىقتى! ھەم چوڭ، ھەم ئامدان بوپتۇ، كىملەر تۈزگەندۇر؟ دەپ ھەيران قالسۇن.

شۇچاغدا: «كىم تۈزەتتى! 2-ئوتتۇرا ئوترەد تۈزدى.» دەپ خاتىر-

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

جەم جاۋاپ قايتۇرغىلى بولۇدۇ.

شۇنىڭ بىلەن كەچقۇرۇنلۇق غىزادىن كېيىن ياڭشىنمىن باشلىق بىر گرۇپپا بالىلار بىر ـ بىرلەپ مەكتەپكە كېلىپ، ئوترەد ئىشخانىسىدا ئىخلاس بىلەن ئىشقا كىرىشتى.

پۈتۈن مەكتەپ جىمجىت. قالايمىقانلاشتۇرغۇچىلارمۇ بولـمىدى. سائەت 8گە يېقىنلاشقاندا، گېزىت پۈتەي دەپ قالـدى: لى شياۋچىڭ گېزىتنىڭ ئۇلگىسىنى تەييارلاپ قويدى. ياڭشىنمىن ماقالىلارنىڭ ئاخىرقى تەكشۈرۈلۈشىنى تۈگەتتى. ئەمدى ئۇلگىگە قاراپ چاپلانسىلا ئىش تۈگەيدۇ.

دەل شۇ چاغدا بىردىنلا تېلېفون جىرىڭلاپ كەتتى. ياڭشىنمىن ئورنىدىن تۇرۇپ بولغىچە، جاۋچالىن ئىككى ـ ئۈچ ئاتلاپ بېرىپلا تېلېفوننى قولىغا ئالدى:

— ئاللو، ئاللو!

تېلېفوندا بىر نەچچە بالىنىڭ ۋاراڭ ـ چۇرۇڭى ئاڭلانـدى. بۇ تېلېفوننى ئەسلىدە بىرىنچى ئوتتۇرا ئوترەدتىكى بىر نەچچە پىونېرلار پىداگوگىكا بولۇمىدىن بەرگەن ئىدى.

— مۇئەللىم جۇنى تېلېفونغا چاقىرىپ بېرىڭلا ......

— مۇئەللىم جۇ مەجلىستىن تېخى قايتىپ كەلمىدى. ـ جاۋجالىن ئۇ تەرەپتىكىلەرنى ئاڭلىيالماي قالمىسۇن دەپ يەنە ۋاقىراپ سوزلىدى، ـ ئاللو! تېـخى قايـتىپ كەلـمىـدى! ئاڭلىدىڭمۇ؟...... نىمە؟ چۈشۈنەلمىدىم!...... بىرسىڭلا سوز

لىسەگلەر بولمامدۇ!...... بىر كىشىنى ۋەكىل قىلىپ سوزنى شۇنىڭغا بىرىڭلە!

— ۋاھ! مەن بىلەن سوزلۇشۇش ئۇچۇن ۋەكىل سايلاپ سوزلۇشۇگلەردەۋاتقىننىنى قاراگلا!...... ئالىو؟ كىمسەن ئوزەڭ؟

— مىنىڭ كىملىگىم بىلەن كارىڭ نىمە؟......ھە؟...... نىمە؟ ئۇنلۇگرەك سوزلە!

— بۇ قانداق ئادەمدۇر؟ — ئۇ تەرەپتە گۇمان پەيدا بولدى. — گاسمۇ سەن، يە؟

جاۋجالىننىڭ كەيپى ئۇچتى:

— گاس دەپ سىلەرنى دەيدۇ!

— ھە، جاۋجالىن! جاۋجالىن ئىكەن!

جاۋجالىننىڭ يۇزى قۇلاقلىرىغىچە قىزىرىپ كەتتى، ئۇ قانداق قىلىشنى بىلمەي تۇراتتى، ياڭشىنمىن ژۇگۇرۇپ كىلىپ:

— مەن سوزلۇشەي. — دەپ تىلىفون تروۇبكىسىنى قولىغا ئالدى. — ئالىو!......ھە، نىمە؟مەن جاۋجالىن ئەمەس......ماڭا سوزلىسەگلە بولمىدىمۇ؟ ياق!......نىمە؟ جاۋجالىن كىرەك؟ — ياڭشىنمىن بىر ئاز ئىككىلىنىپ قالدى. — ھە، مانا بۇيەردە تۇرۇۋۇپتۇ.

جاۋجالىن قىزدىل، قارارەگلەر ژۇقىقان ئوڭ قولىنى ئۇزۇۋۇتۇپ، تروۇبكىنى ئالدى:

— بىزنىڭ بۇيەردە ئىكەنلىگىمىزنى ئۇلارغا ئېيتمۇدىرەيمۇ؟

— بۇنداق ئۇششاق- چۈششەك ئىشلارنى ئېيتىپ نىمە قىلىمىز، — دىدى ياڭشىنمىن ئورۇندۇقتا سىڭايان ئولتۇرۇپ ۋە قۇلۇغىنى جاۋجالىننىڭ قولىدىكى ترۇبكىغا يىقىن تۇتۇپ. — ئۇلارنىڭ زورۇر ئىشى بولسا كىرەك. چىشىغا تەگمەي توغرى جاۋابىڭنى بەر.

ئۇ ياقتىن ترۇبكىنى باشقا بىرسى قولىغا ئالغان بولسا كىرەك. ترۇبكىدىن سوز ناھايىتى ئېنىق چىقتى. سوز ھەتتا ياندا تۇرغان ياڭشىنمىنغىمۇ ئاڭلاندى. ياڭشىنمىن كوزىنى يوغان ئېچىپ جاۋجالىنغا قارىدى:

— نىمە؟ ئۇلار بىر يۇپكا كىرەك دەۋاتامدا؟

ئۇ تەرەپتە سوزداۋام قىلىۋەگەنلىكتىن جاۋجالىن جاۋاپ بېرىشكە ئۈلگۈرمىدى.

— ئالو، جاۋجالىن! ئالو، سەندىن ئوتۇنۇپ سورايمىز، ھەرگىز ئۇنتۇپ قالما: مۇئەللىمىمىزجۇ قايتىپ كېلىپ قالسا، ئېيتىپ قويغىن، ئىلاجى قىلىپ بىزگە بىر يۇپكا تېپىپ بەرسۇن...... ئالو، جەزمەن تېپىپ بەرسۇن، جۇمۇ!

— چاۋشەن يۇپكىسىما! — ياڭشىنمىن دەرھال شۇنى ئويلىدى- دە، سەۋرسىزلىك بىلەن ترۇپكىغا يىقىن كېلىپ قو-

شۇپ قويدى.

ئۇنىڭ ئاچىسىنىڭ شۇنداق بىر ئۆزۈن، كوكۇش يۇپكىسى بار ئىدى. ئۇنى ئاچىسىغا چاۋشەنلىك بىر ئايال دوستى خاتىرە ئۈچۈن بەرگەن ئىدى.

— توغرى. هەئە! — ئۇ تەرەپتىن يەنە بىر نەچچىسى تەگلا چۈغۇرلىدى، — ئىلاجى بار پاتراق! ...... ئالىو! مۇئەللىمىمىز جۇغا ئېيتىپ قويۇڭلا، سائەت 9 دىن قالدۇرمىسۇن.

جاۋجالىن ئىشقا پۇختا بالا ئىدى. ئۇ، ئۇ تەرەپتىكىلەر تېلېفوننى قويۇۋەتمىسۇن دەپ، ئاۋازىنىڭ بېرىچە ۋاقىرىدى:

— ئالىو! ئالىو! مۇئەللىمىمىز جۇنىڭ قاچان قايتىپ كېلىشى مەلۇم ئەمەس!...... ئۇنداق بولسا، ئىشەش يوققو!

ياڭ شىنمىن بىر ئاز خىيال سۈرۈۋاغاندىن كېيىن:

— سوراپ باققىنا، ئۇلار يۇپكىنى نىمە قىلمىدىكىن؟ — دىدى.

شۇ چاغدا ترۇپكىدىكى ئاۋازلار قالايمىقانلىشىپ كەتتى. بۇنىڭدىن، ئۇلارنىڭ بىرەر ئىش ئۈستىدە مەسلىھەتلىشىۋاتقانلىقى مەلۇم بولۇپ تۇراتتى، بەزەن داپ — دۇمباق ئاۋازلىرىمۇ ئاڭلىنىپ تۇراتتى. شۇنىڭغا قارىغاندا ئەدەبىيات كېچىسى تازا قىزىۋاتقاندەك قىلاتتى.

بۇ تەرەپتە ئىككى پىيونىر بىر — بىرىگە قارىشىپ، پۈتۈن دىققىتى بىلەن ئاڭلىماقتا.

— ئالو! جاۋجالىن! ساڭا ئېيتايلى: بىز ناھايىتى ئامدان بىر نومېر كونسېرت بەرمەكچىمىز. بۇ نومېرنى كېيىن قوشتۇق......بۇنىڭغا يوپكا بولمىسا بولمايدۇ......قانداق قىلىمىز؟ ......بولىدۇ، بولىدۇ......ناھايىتى مۇھىم نومېر......

— ۋاي-ۋوي، مەن تېخى يوغان بىر مەسىلىمىكىن دەپتىمەنا! — دېدى ياڭشىنمىن يۈزىنى تېلېفون تەرەپتىن ئۆرۈپ، — نومېر بېرىدىغان ئىشكەنغۇ!

جاۋجالىن توختىماي سوراۋەدى:

— قانداق نومېر؟ كىم ئىجرا قىلىدۇ؟

ئۇ تەرەپنىڭ ئاشكارا قىلغۇسى كەلمىدى.

— دىسەم-دىمىسەم شۈيخۇا ئىجرا قىلىدۇ. ئىشەنمىسەڭ كېيىن كۆرەرسەن! — دېدى ياڭشىنمىن ئويلاپ تاپقاندەك.

بىر دانە چاۋشەن يوپكىسى كېرەكمۇ؟ يوپكا تەييار! ئەگەر بىزنىڭ 2-ئوتتۇرا ئوترەد ئىجرا قىلىدىغان بولسا، بىزنىڭ لىشياۋچىڭ سەھنىگە چىقىدىغان بولسا، ئۇ چاغدا ھېچ مەسىلە تۇغۇلمايدۇ. لېكىن شۈيخۇا......

شۈيخۇا ئۇلارنىڭ بىرىنچى ئوتتۇرا ئوترىدىنىڭ «سەنئەتچى»سى. بىرىنچى ئوتتۇرا ئوترەدتىكىلەر ھەممىشە شۇنىڭ بىلەن پەخىرلىنىپ، «شۈيخۇا غەزەلنى لىشياۋچىڭدىن ئامدان ئېيتىدۇ!» دېيىشىپ ماختىنىشىدۇ!

بۈگۈن ئۇلارنىڭ قانداق نومېر بېرىدىغانلىقى مەلۇم ئە-

مەس. هازىر قوشماقچى بولغان مۇھىم نومېرىسىنىڭ قانداق ئىكەنلىكىمۇ مەلۇم ئەمەس. ئەدەبىيات كېچىسىگە قاتناشقان تاغىلار، ئاچىلار شۇنداق كۆپ. ئۇلار قانداقلا نومېر بەرسۇن، مەيلى ناخشىنى ئامدان ئېيتالىسۇن ياكى ئېيتالامىسۇن، تاغىلار بىلەن ھەدىلىرىمىزنىڭ قىزغىن چاۋاك چېلىشى، ماختىشى، «پروسىم» قىلىشى تەبىي. بەزىلەرنىڭ: «بىرىنچى ئوتتۇرا ئوترەد ناھايىتى ئامدان ئويىنىدى. ھەر هالدا ياخشى ئىكەن» دېيىشى مۇمكىن.

بىزنىڭ 2-ئوتتۇرا ئوترەدچۇ؟ 2-ئوتتۇرا ئوترەدنىڭ قانداق قابىلىيىتى بارلىقىنى ھېچكىم بىلمەيدۇ. تام گېزىتىنى كۆتۈرۈپ كوچىمۇ-كوچا ئايلاندۇرۇپ، توپ-توغرى ئەدەبىيات كېچىسى ئۆتكۈزۈلىۋاتقان مەيدانغا ئېلىپ بارمىغىچە......

ياڭشىنىڭ خىيال سۈرۈپ شۇيەرگە كەلگەندە، كالپۇكىنى چىشلىۋالدى.

بوپتۇ، قېنى كۆرىمىز، ئۇ بىرىنچى ئوتتۇرا ئوترەد «ئامدان نومېرى»نى نېمە بىلەن ئوينايدىكەن! ئۇلارنىڭ يۇپكىسى يوق.

— چىراقلارنى ئۆچۈرۈڭلار. — دەپ، چاۋاك ئارقىسىدا بۇرۇلۇپلا ئويدىن چىقىپ كەتتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورپېتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

لېكىن ئۇ تەرەپتە تېلېفون تروۇبكىسى ئاللىقاچان ئورنىغا قويۇلغان ئىدى.

ياڭ شىنمىن ئوترەد ئىشخانىسىغا قايتىپ كىرگەن چاغدا ھەممۇيلەن جاۋجالىننى ئوتتۇرىغا ئېلىپ، مۇزاكىرە باشلاپ كەتكەن ئىدى.

— مەن چارىسىنى تاپتىم! — دېدى لى شياۋچىڭ بىردىنلا ۋاقىراپ.

— نىمە؟ — دېدى ياڭ شىنمىن چۆچۈگان ھالدا.

ئۇي ئىچىدە بىردەم جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈردى.

— مەن يۇپكا تاپالايمەن! — دېدى لى شياۋچىڭ كۆزلىرىنى پاقىرتىپ، — ھازىر ماڭا بىر سائەتلىك رۇخسەت بېرىڭلە. ھازىرلا تېپىپ كېلىمەن!

ياڭ شىنمىن سەكرەپ تۇرۇپلا ئۇنى تۇتۇۋالدى:

— نەدىن تاپىسەن؟ ئۇلارغا ئادەتتىكى يۇپكا كېرەك ئەمەس ئىكەن. ئۇلارغا......

— بىلىمەن، بىلىمەن! ئۇلارغا چاۋشەن يۇپكىسى كېرەك!

— كىمدە چاۋشەن يۇپكىسى بار ئىكەن؟ — ياڭ شىنمىن كۆزىنى يوغان ئاچتى.

— لى شياۋچىڭ دەرھال سۆز باشلىدى:

— خان ئانامنىڭكىدىن تېپىپ كېلىمەن......ھە، ياق! خان ئانامنىڭ ئىدارىسىدىكى......

ئۇ ئالدىرىغانسىرى سوزىنى ئېنىق ئۇختۇرالمىدى.

ھەقىقەتتە، مەسىلە روشەن ئىدى: خان ئانىسىنىڭ ئىدارىسىدا بىر ساقلىقنى ساخلىغۇچى خىزمەتچى بار ئىدى. ئۇ جىڭ ئاچا ئىدى. جىڭ ئاچىنىڭ ليۇ ئاچا دىگەن ناھايىتى ئامدان بىر كونا ساۋاقدىشى بار ئىدى. ليۇ ئاچىنىڭ سىڭلىسى ئۇسۇل مەكتىۋىدە ئوقۇۋاتقان كىچىك ليۇ ئاچا ئىدى. لى شياۋچىڭ ئەنە شۇ كىچىك ليۇ ئاچىدا شۇنداق بىر يۇپكا كورگەن ئىدى.

— تېخىچە چۈشەنمىدىڭلە ما؟ — دىدى لى شياۋچىڭ.

— سىنىڭ خان ئاناڭنىڭ ئويى ژىراققۇ! — دىدى بىراۋ.

توغرى. ئاۋتوموبىل بىلەن ماڭغاندا 15 مىنۇت ۋاقىت كېتەتتى. ئاۋتوموبىلدىن چۈشكەندىن كېيىنمۇ ئىككى چاقىرىم يول مېڭىشقا توغرى كېلەتتى.

— لېكىن ئۇيەر پىداگوگىكا بولۇمىگە يېقىن، — دەپ ئىزاھلىدى لى شياۋچىڭ، — يۇپكىنى ئېلىپلا توپ-توغرى شۇيەرگە ئاپىرىمەن. ئىلدام ماڭىمەن. كېچىكتۇرمەيمەن.

— ئاخشامدا يالغۇز ماڭساڭ......

— مەن ھەمرا بولاي! — دىدى جاۋجالىن ۋە دەرھال ئەسكى قەغەز سۇۋىتىدىن بىر تۇتام قەغەزنى ئېلىپ قولىدىكى كىرلەرنى سۇرتتى. — ماڭىمۇ بىر سائەتلىك رۇخسەت بېرىدىڭلە!

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

يالڭشىنمىن :
— ئــەۋارە
بولما! — دەپ لى
شياۋچېڭنى تو-
سۇۋالدى، — ئە-
ۋارە بولــغانــغا
يارىشا، ئىشەنـ
چىڭ بارمۇ؟

— ئەمسە قانداق قىلىش كېرەك؟ ئۇلار ھازىرلا كونسېرت بېرىدىغان تۇرسا......

— ياۋاللا، نىمە ئانچە كايىسەن! كونسېرتنى كىم بېرىدۇ، ئۇلار بېرەمدۇ ياكى بىز بېرىمىزمۇ؟

— ئۇلار، بىزلەر دېگىنىڭ نىمەڭ؟ — لى شياۋچېڭ ھەيران بولدى، — ھەممىمىز ئوز تاغىلىرىمىز بىلەن ئوز ئاچىلىرىمىزغا كونسېرت بېرىمىزغۇ! ئامدان ئوينىپ بەرسەك، ھەممىسى ئوترىدىمىز ئۇچۇن شەرەپ بولمامدۇ؟ جاۋجالىن، ژۇر!

ساۋاقداشلار ۋاڭ-چۇڭ كوتەردى:

— توغرى! توغرى سوزلىدىڭ. ئىلدام بېرىڭلا!......ھە، ئېيتماقچى، ئاۋتوموبىل بىلېتىگە پۇلۇڭلار بارمۇ؟

— بار! — دەپ، ئىككويلەن ژۇگورۇپ چىقىپ كەتتى.

تېڭىرقاپ تۇرۇپ قالغان يالڭشىنمىن خۇددى چوچۇپ

ئويغانغاندەكلا:

— ياپىر، خاتالاشقىلى تاس قاپتىمەن! — دىدى — دە، بوسۇغىدىن بىر تاخلاپلا چىقىپ، ئۇچقاندەك ژۈگۈرۈپ، دەرۋازىغا بارغاندا ھېلىقى ئىككۈيلەنگە يىتىشىپ، ئۇلارنى بىلىگىدىن تۇتۇۋالدى:

— بولدى، سىلەر باماڭلا! مەن باراي!

— مەن باراي؟ سەن تونۇشمىساڭ قانداق بولدى؟

— ياق، ياق! — ياڭشىمىن ھاياجانلانغانلىغىدىن ژىغىلىۋەتكىلى تاس قالدى، — ژىراقتا بىرىشنىڭ ھاجىتى يوق...... بىزنىڭ ئويدە بار......مەن ئۇلارغا......يۇپكا تىپىپ بەرمەيلى دىگەن نىيەتكە كەلگەن ئىدىم ...... خاتالىشىپتىمەن ......

لى شياۋچىڭ بىلەن جاۋجالىن ياڭشىمىننىڭ دۇدۇقلاپ قىلغان سوزلىرىدىن ۋەقەنىڭ نىمە ئىكەنلىكىنى، ياڭشىمىننىڭ ئويدە بىر دانە ھەقىقى چاۋشەن يۇپكىسى بارلىغىنى چۈشەندى.

ئۇلار مەسىلىنى شۇنداق ھەل قىلىشنى قارار قىلدى. ياڭشىمىن ئويىگە بېرىپ يۇپكىنى ئالغاندىن كېيىن، توپ-توغرى پىداگوگىكا بولۇمىدىكى ئەدەبىيات كېچىسى مەيدانىغا ئاپىرىپ بېرىش ئۈچۈن جاۋجالىننى ئېۋەتتى. بۇ مەسىلىھەتنى جاۋجالىن ئوزى بەرگەن ئىدى:

www.uyghurkitap.com

— ئۆزەم يالغۇز ئاپىرىپ بېرەي ترامۋايدىن چۈشكەندىلا پيداگوگىكا بولۇمىنىڭ دەرۋازىسى. ھېچگەپ يوق. سىلەر ئـ- شمڭلارغا قايتىڭلا.

ياڭشىنمىن جاۋجالىننى ترامۋايغا چىقىرىپ قويۇپ، مەك- تەپكە قايتىپ كەلدى. 20 مىنۇت ئۆتكەندىن كېيىن جاۋجالىن- دىن تېلېفون كەلدى:

— ئالو، ياڭ شىنمىنما؟......

ئالو......يۇپ- كىنى ئاپىرىپ بەردىم. بىرىن- چى ئۆتتۇرا ئوت- رەدىكى يول- داشلار خوشاللىقىدىن قىن- قىنىغا پاتماي كەتتى. ھەممىسى ساڭا مىننەتدارلىق بىلدۈردى. سىنى تەقدىرلەش پىكرىگە كېلىشتى.

— نىمە؟ — ياڭشىنمىننىڭ يۈزى دەرھال قىزاردى، — ئالو، ئۇلارغا ئېيتمىدىڭمۇ؟ ھېلىقى...... ھېلىقى ئىشنى ئېيت- مىدىڭمۇ؟

— قايسى ئىشنى؟

— ھېلىقى، ھېلىقچۇ! ھېلىقى ۋەقەنىڭ ھەممىسىنى ئېيت- تىڭمۇ؟

— تولۇق ئېيتمىدىم، ئۇنى ئېيتىشقا ئۇلگۇرالمىدىم......

— ھەي، قارا، سىنى ! — ياڭشىنىمىن تىنچسىزلىنىپ قالدى. — ئالىو، ئوتكەن ۋەقەنى تولۇغى بىلەن ئۇلارغا سوزلەپ بەر. تەقدىر لىشاۋچېڭغا تىگىشلىك . ئۇلار چۇشەنمەي قالمىسۇن !

www.uyghurkitap.com

كىتاپ نومېرى 124(4)574

لوۋنىڭ ھەققىدە ھىكايە

ئاۋتورى: جاڭ تيەنيى ، رەسسام ليۇيىڭەن

مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

ئادرېس: بېيجىن گوزىجەن 54 ـ قورا.

بېيجىن شەھەرلىك ئەخبارات ۋە نەشرىيات باشقارمىسىنىڭ

كىتاپ ـ ژۇرنال نەشرىياتچىلىقى ئۈچۈن بەرگەن رۇخسەت

قەغىزى نومېرى: «H – 047»

مەركىزىي مىللەتلەر مەتبەئەسىدە بېسىلدى.

شىنخۇا كىتاپ ماگازىنى تەرىپىدىن تارقىتىلدى.

1956 ـ ژىلى ماي بېيجىندە بىرىنچى قېتىم نەشر قىلىندى.

1956 ـ ژىلى ماي بېيجىندە بىرىنچى قېتىم بېسىلدى.

تىراژى 18000 ـ1 ، باھاسى 9 فۇڭ

書號:574(4)124
羅文應的故事
(維吾尔文)
張天翼著
劉易宴挿畫
民族出版社翻譯出版
地址:北京國子監特54號
北京市書刊出版業營業許可證出字第047號
中央民族印刷廠印刷
新華書店發行

1956年5月北京第一版
1956年5月北京第一次印刷
787耗×1092耗1/32 印張$1\frac{5}{8}$
印數:1—18,000冊 定價:九分
統一書號:MR10019·維23